

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

MANDAT

V

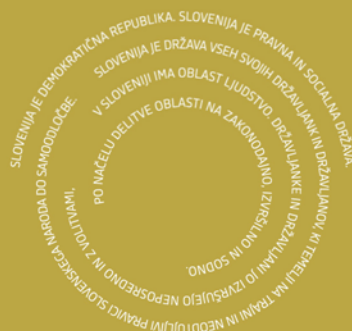
SLAVNOSTNA
SEJA

24. 6. 2010

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA

SLAVNOSTNA SEJA OB DNEVU DRŽAVNOSTI

(24. junij 2010)

UVOD

Protokolarna pravila Državnega zbora določajo, da Državni zbor priredi slavnostno sejo ob dnevu državnosti 25. junija in ob dnevu samostojnosti in enotnosti 26. decembra. Slavnostna seja traja največ pol ure. Govorniki na slavnostni seji so predsednik in podpredsedniki Državnega zbora. Na sejo so vabljeni visoki predstavniki Republike Slovenije in diplomatski predstavniki. Javnost lahko spremlja slavnostno sejo preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina seje postane pregledno dostopna v obliki sejnega zapisa.

Državni zbor slavnostno sejo zvočno posname. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo se izda v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapis slavnostne seje vsebuje besedilo seje, zapisano v prvi osebi.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. Slavnostna seja ob dnevu državnosti (24. junij 2010)

Pripravil: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt - Kavšek, mag. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2011

www.dz-rs.si

Državni zbor V. mandat

Slavnostna seja ob dnevu državnosti 24. junij 2010

Predsedujoči: dr. Pavel Gantarpredsednik Državnega zbora

Seja se je začela 24. junija 2010 ob 20.02.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Spoštovani visoki gostje, cenjene poslanke in poslanci, spoštovani diplomatski zbor!

Dovolite mi, da vam izrečem dobrodošlico v Državnem zboru – v hiši demokracije.

Začenjam slavnostno sejo Državnega zbora ob dnevu državnosti. Za govornico vabim slavnostnega govornika, podpredsednika Državnega zbora, gospoda Franceta Cukjatija.

Prosim.

FRANCE CUKJATI: Spoštovani predsedujoči predsednik Državnega zbora dr. Pavel Gantar, spoštovani predsednik republike dr. Danilo Türk, predsednik Državnega sveta mag. Blaž Kavčič, predsednik Ustavnega sodišča gospod Jože Tratnik, spoštovana začasna predsednica Vrhovnega sodišča gospa Alenka Jelenc Puklavec, cenjeni diplomatski zbor, spoštovani gostje, kolege in kolegi!

Dan državnosti je dan spomina na rojstvo naše države, pa tudi primeren dan za razmislek, kako naprej. Smo sredi okroglih obletnic. Lani je Evropa praznovala dvajsetletnico padca Berlinskega zidu, letos smo v Sloveniji praznovali dvajsetletnico rojstva Slovenske vojske in prvih svobodnih volitev, naslednje leto pa bomo praznovali dvajsetletnico razglasitve slovenske države. Države, ki ima svojo ustavo, svojo oblast, svojo vojsko in ki je sposobna varovati svoje meje in svojo samostojnost.

Veliko napora je bilo treba, da smo ubranili svojo samostojnost in s politično modrostjo dosegli mednarodno priznanje ter se umestili v družino enakopravnih evropskih narodov. Človek nerad slabo govori o sebi, svojem domu, svoji domovini, še posebno v času slovesnih trenutkov, kot je dan državnosti, se pričakujejo priznanja, pohvale in navdušujoče besede o tem našem skupnem domu, Sloveniji. Vsi imamo radi to domovino, vsi moramo znati o njej lepo govoriti. A če jo imamo res radi, moramo biti sposobni tudi povedati, kaj nas moti in kaj si želimo, da bi bilo bolj urejeno.

Slovenijo pogosto pretresajo afere, kar samo po sebi še nič ne pomeni. Včasih so te afere medijsko prenapihnjene, včasih lažno skonstruirane, včasih pa nehote razkrijejo žalostno resničnost, za katero bi si morda želeli, da je ne bi bilo, in bi zaradi

lastnega miru pred njo najraje zamižali. A ko se boleča resničnost razgali kot rakava tvorba

druženih razsežnosti, je o njej molčati greh, ki nam ga niti naši otroci ne bi odpustili.

Letošnja pomladanska afeta je razkrila ne ravno spodbudno delovanja pravne države. Vse pogostejši so primeri, ko kmetijsko zemljišče potem, ko ga prevzame "pravi" kupec, nenadoma postane zazidljivo. Kljub številnim političnim razpravam se še vedno pojavljajo prikrojeni javni razpisi in nenavadni izbori izvajalcev, da ne omenjam kartelnih povezav, ki jim tako težko stopimo na prste. Zgodi se, da celo visoki politiki v imenu države omogočajo posle podjetjem, s katerimi so lastniško povezani. Mnogi menedžerski prevzemi se tudi v času recesije nadaljujejo po znanem scenariju, ki vključuje izčrpavanje podjetij in reprogramiranje njihovih kreditov s pomočjo državnih sredstev.

Je tranzicijska patologija že povozila naše sanje izpred dvajsetih let? Sanje o gospodarsko uspešni, pravični, socialni in pravni državi? Smo se že sprijaznili z dejstvom, da imamo dve pravni državi: eno za tiste, ki imajo dobre zveze in drugo za tiste, ki teh zvez nimajo? Smo že klonili pod pritiskom kapitala, ki se povezuje s politično elito ali neposredno vstopa v politiko z namenom pridobivanja zasebne koristi? Ali res postajamo primer "state capture", kot to ujetost in prevzem države s strani kapitala imenujejo ekonomisti, ki so že pred desetimi leti opozarjali na to nevarno bolezen tranzicijskih ekonomij?

Država ni enkrat za vselej zgrajena. Vedno znova je treba skrbeti za pravičnost, solidarnost in pogoje gospodarjenja, obenem pa preprečevati goljufijo, krajo in zlorabo oblasti. Kar naprej je treba dopolnjevati zakonodajo, določati pravila ravnanja in groziti s kazenskimi sankcijami. A človeške iznajdljivosti ne more ustaviti nobeno, še tako veliko kopičenje predpisov. Dokler bomo le s predpisi skušali počlovečiti medsebojne odnose, bo naše skupno življenje še naprej polno krivičnosti in prevar, in še naprej bo vladal zakon močnejšega. Najpomembnejših vrednot namreč ni mogoče s predpisi zaukazati.

Ali lahko Poslovnik Državnega zbora zagotovi, da bomo našli pravo rešitev v razpravah, v

katerih političnim nasprotnikom podtikamo najslabše možne namene, dejanja političnih pristašev pa razlagamo kar najbolj dobrohotno? Bomo lahko dvignili kulturo dialoga, če bomo na sovražni govor opozarjali s še bolj sovražno žaljivo govorico? Ali je prav, če s sklicevanjem na pravice manjšin, diskriminiramo večino? Je za Slovenijo dobro, če se pri okoljskih vprašanjih dosledno sklicujemo na spoštovanje naravnih zakonitosti, pri družinskem zakoniku pa se tem zakonitostim posmehujemo?

Kako naj slovenska demokracija zori, če nimamo odprtega medijskega prostora? V času pred referendumom o arbitražnem sporazumu, ki je ne le volivce in politike, ampak tudi stroko razdelil na dve uravnoteženi polovici, so mediji veliko pisali. A ne tako uravnoteženo. Glavni trije slovenski dnevnikarji so objavili kar 145 člankov z jasno podporo arbitražnemu sporazumu in le 34 člankov z odklonilnim stališčem. Torej več kot štiri proti ena. Mediji so pri svoji uredniški politiki seveda neodvisni in njihovo ravnanje zato ni nezakonito. Ni pa tudi korektno, pošteno, etično! Morda bi ga lahko uvrstili celo med tista ravnanja, na katera je nekdanja generalna državna tožilka upravičeno opozorila, da "ni vsaka svinjarija tudi že nezakonito dejanje".

Takih primerov zakonitih, a neetičnih ravnanj je v slovenski realnosti na vseh področjih zelo veliko. Preveč, da bi smeli mižati in molčati. Brez etične občutljivosti ni zadovoljne družbe. Slabo se piše narodu, če ravnanja, ki so morda v skladu z zakonom, pa so v nasprotju z etičnimi načeli, sprejema za normalna. Brez zavedanja, da ni vse, kar je dovoljeno, tudi pošteno, ni pravne države. Poštenosti, razumevanja in sočutja pa se ne da predpisati in ukazati! Gre za vrednote, katerih spoštovanje je tudi osnova za dosledno spoštovanje ustave in zakonov. Zato tudi po devetnajstih letih lastne države ne moremo reči, da je slovenska družba takšna, kot smo si jo takrat želeli. Potreben bi bil ne le nov gospodarski, ampak tudi nov etični zagon. Kdaj ga bomo zmogli?

Nedavno smo se spominjali trpljenja taboriščnikov podružnice Mauthausen pod Ljubeljem. Ali ne bi bilo lepo, da bi tako pozornost posvetili tudi povojnimkomunističnim koncentracijskim taboriščem, pa ne le tistem na Teharjah pri Celju, ampak tudi tistim v Strnišču pri Ptujju, Hrastovcu v Slovenskih goricah, Brestrnici pri Mariboru, Filovcih v Prekmurju in drugod.

Ko sem pred leti obiskal partizansko bolnišnico Franjo in občudoval dokaze pogumne skrbi za ranjence, se nisem mogel otresti misli na brezno pri Konfinu, v katerem so po drugi svetovni vojni svojo življenjsko pot žalostno končali neki drugi slovenski ranjenci. Prav je, da vedno znova soglasno obsojamo fašizem in nacizem. A bilo bi še bolj prav, če bi bili sposobni soglasno obsoditi tudi komunistični totalitarizem. Če bi torej zmogli univerzalno sočutje do trpečega človeka, ne glede na to, kdo je ta človek in kdo je to trpljenje povzročil. Ko otrok začuti bolečino drugega in ko na primer drugemu otroku, ki joče, poda svojo igračo, postane odgovorno etično bitje.

Sočutje je osnova humanosti, je pravezivo človeške skupnosti, v kateri se posameznik čuti sprejetega in varnega. Če tega univerzalnega sočutja ni in se sočutje izkazuje le določeni skupini

ljudi, potem tudi ni naroda, v katerem bi se tudi oni drugi čutili sprejete in varne. In če državna politika izkazuje sočutje le enemu delu naroda, dobimo boleče razdvojen narod, diskriminacija pa postane uradno legitimna. Že leta 1982 je Taras Kermauner zapisal, da je komunistični sistem poškodoval osebnost človeka. Ljudje so namreč kršenje temeljnih človekovih pravic sprejeli za legitimno, normalno. Sprejeli so ideologijo, ki je vključevala sovraštvo do nasprotnikov kot sestavni del političnega delovanja.

Pred dvajsetimi leti se je zazdelo, da je razdvojenost v narodu izgubila svojo ostrino in je sovraštvo več ali manj izpuhtelo. Plebiscit o osamosvojitvi in vojna za Slovenijo sta nas združila. Tudi kasneje smo v pomembnih trenutkih našli enotnost za vstop v evroatlantske povezave in prevzem evra. Zadnje čase pa se zdi, da smo spet močno razdvojeni in da nam tudi sovraštvo ni tuje. Zdi se, da bo kar držalo, kar v svoji knjigi pravi dr. France Bučar, "da je nova država dobila v dediščino ne samo notranje povsem razslojeno, ampak tudi notranje izjemno razdvojeno družbo".

Niso redki analitiki, ki menijo, da si nekateri te razdvojenosti celo želijo in jo namerno spodbujajo, saj ustvarja pogoje, v katerih lahko političnega tekmeča preimenuješ v sovražnika in nato uničiš. Upam, da se motijo in da vzrok te razdvojenosti lahko iščemo tudi v nerodnosti in nezrelosti politike, ki ji primanjkuje državniškega čuta. Tako bi nam ostalo več volje in upanja, da bodo vsaj naši vnuki nekoč manj razdvojeni in bodo sposobni najti skupno jedro sobivanja, ki presega vso raznolikost nazorskih pogledov.

Spoštovani! Če kdaj, potem danes potrebujemo univerzalno etično načelo, kratek, jasen in vseobsegajoč "predpis", dušo skupnega življenja in politične skrbi za državo. Pred leti je v Generalni skupščini Združenih narodov skupina svetovno uglednih osebnosti predstavila poročilo o dialogu med civilizacijami. Temeljna ugotovitev je bila, da se najosnovnejša vrednota, na kateri temeljijo vsi humanizmi, glasi: "Stori drugemu to, kar bi želel, da drugi storijo tebi" oziroma, "ne stori drugim tega, kar bi ne želel, da drugi storijo tebi." To tako imenovano zlato pravilo namreč najdemo ne le v Svetem pismu, ampak tudi v vseh drugih velikih svetovnih verstvih.

Prav na podlagi teh vrednot je uspel projekt Evropske unije, projekt sobivanja narodov, med katerimi je bilo nekoč toliko vojn in sovraštva. Zato je tudi Evropska ustava – kot je zapisano v njeni preambuli – "nastala ob zajemanju navdiha in kulturne, verske in humanistične dediščine Evrope, iz katere so se razvile univerzalne vrednote nedotakljivosti in neodtujljivosti človekovih pravic, svobode, demokracije, enakosti in pravne države".

Spoštovani! Skrb za državo ni le skrb za njene meje, za njeno ozemlje in njeno morje. Prav tako pomembna ali še pomembnejša je skrb za vse tisto, kar je znotraj teh meja. To je skrb za demokratično svobodo in pravno državo, skrb za pravično in solidarno družbo, skrb za gospodarski razvoj in spoštovanje človeka kot samostojne osebnosti.

Družbo, v kateri se bomo vsi čutili varne in sprejete, lahko dosežemo le ob spoštovanju

DRŽAVNI ZBOR

naravnih zakonitosti in etičnih načel, ki si jih nismo sami izmislili, ampak so nam od nekdanj dana. Dana so nam v spoštovanje in varovanje. In zato je prav, da nas, tudi nas politike, volivci ocenjujejo tudi po etičnih merilih.

Imamo svojo državo. Sami si postavljamo svoje zakone in svojo oblast. To je ne le naša priložnost, ampak tudi naša dolžnost. In v Sloveniji, tej lepi deželi pod Triglavom, je dovolj resnih želja in trdne volje, da kot državljani in volivci ustvarimo družbo, ki jo povezuje zlato pravilo medčloveških odnosov. / aplavz/

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Spoštovanemu podpredsedniku Državnega zbora, gospodu Francetu Cukjatiju se zahvaljujem za slavnostni govor.

Vabim vas, spoštovani prisotni, da skupaj prisluhnemo slovenskima ljudskima vižama z naslovoma Ajncpolka ter Valcer in polka v izvedbi tria Volk Folk.

Prosim. / aplavz/

Spoštovani visoki gostje, cenjene kolegice in kolegi poslanci. S tem zaključujem slavnostno sejo Državnega zbora.

Vsem prisotnim, ter državljanom in državljanom čestitam ob državnem prazniku, dnevu državnosti. Glasbenim ustvarjalcem in vsem, ki so sodelovali pri izvedbi slavnostne seje, se zahvaljujem za vložen trud. Zdaj pa vas vabim, da se mi pridružite na sprejemu v preddverju velike dvorane. Hvala lepa.

Slavnostna seja je bila zaključena 24. junija 2010 ob 20.27.